

Пчеларството в България през 2023 година

Към 1^{-ви} октомври 2023 г. броят на пчелните семейства е 816.6 хил. броя, което е с 0.8% по-малко от 2022 г. Пчелните семейства, от които е добиван мед през 2023 г., намаляват с 2.0% и са 659 хил. броя. Произведеният пчелен мед е 11 189 тона, което е с 6.3% по-малко спрямо 2022 г. Средният добив от едно пчелно семейство е 17.0 кг. Увеличава се броят на пчелните семейства, отглеждани в Южния централен район с 5.4% и в Североизточния район с 2.5%.

През наблюдаваната година са произведени 3.0 тона пчелен клей (прополис) и над 46.8 тона цветен пращец. Броят на стопанствата с пчелни семейства намалява до 9 433 (-7.7%) през 2023 година. Стопанствата с над 150 и повече пчелни семейства се увеличават с 4.1%.

Общо през 2023 г. са загинали над 40 хиляди пчелни семейства.

За изследвания период са продадени 4 870 тона пчелен мед на преработвателните предприятия, директно са продадени 2 392 тона, на търговците на дребно – 483 тона, за промишлеността – 870 тона, а за собствена консумация са отделени 1 431 тона.

Таблица 1

Стопанства, пчелни семейства и производство на пчелен мед по статистически райони през 2023 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Стопанства с пчелни семейства към 01.10.2023 г.	Пчелни семейства към 01.10.2023 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед	Среден брой пчелни семейства	Добит пчелен мед	Среден добив на мед от едно пчелно семейство
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(тона)	(кг)
България	9 433	816 673	659 002	86.6	11 189	17.0
Северна и Югоизточна България	7 138	680 126	553 888	95.3	9 934	17.9
Северозападен	1 960	124 633	105 682	63.6	2 118	20.0
Северен централен	1 480	186 672	157 354	126.1	3 046	19.4
Североизточен	1 785	194 658	152 235	109.1	2 655	17.4
Югоизточен	1 913	174 163	138 617	91.0	2 115	15.3
Югозападна и Южна централна България	2 295	136 547	105 114	59.5	1 254	11.9
Югозападен	781	39 990	32 929	51.2	382	11.6
Южен централен	1 514	96 557	72 185	63.8	872	12.1

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

Таблица 2

Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Общо унищожени пчелни семейства	в т.ч.				Изменение 2023/2022 (%)
		от отравяне	от болести	от глад	по други причини	
	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(брой)	(%)
България	40 695	7 270	6 968	4 690	21 767	-8.9%
Северна и Югоизточна България	34 662	6 551	5 686	3 136	19 289	1.0%
Северозападен	4 936	558	663	1 488	2 227	-11.4%
Северен централен	4 883	583	411	262	3 627	-47.1%
Североизточен	7 304	833	1 985	583	3 903	23.0%
Югоизточен	17 539	4 577	2 627	803	9 532	29.1%
Югозападна и Южна централна България	6 033	719	1 282	1 554	2 478	-41.6%
Югозападен	1 528	341	261	319	607	-29.6%
Южен централен	4 505	378	1 021	1 235	1 871	-44.8%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Пчеларството в България"

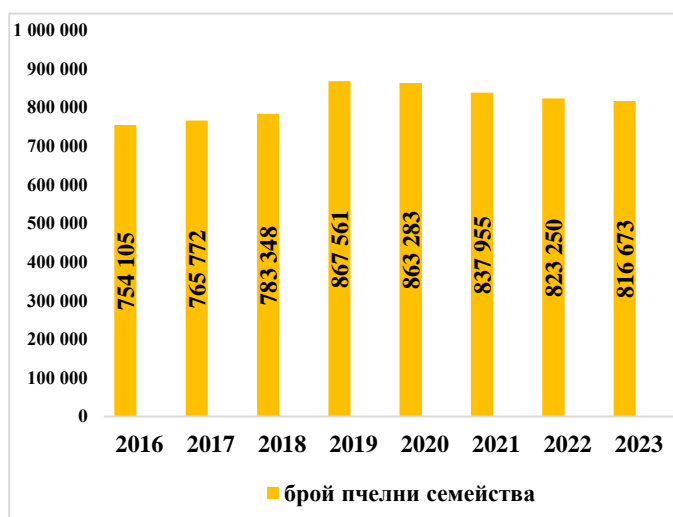
Резултати и анализи

Таблица 3

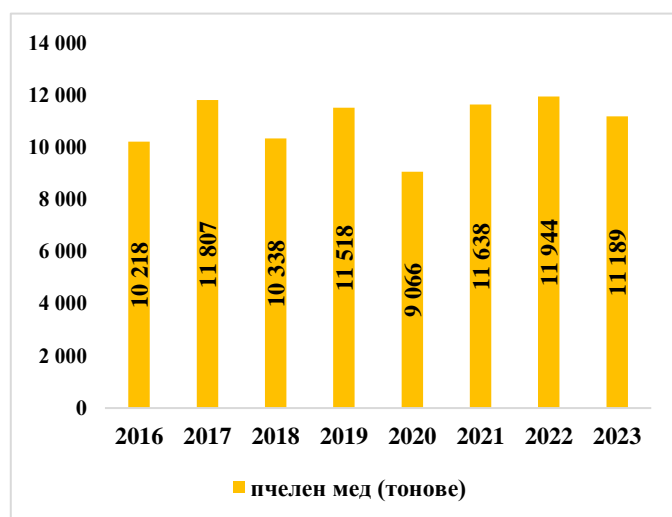
Налични пчелни семейства по статистически райони през 2022 и 2023 година						
Статистически зони (NUTS 1) и статистически райони (NUTS 2)	Пчелни семейства към 1.10.2022 г.	Пчелни семейства към 1.10.2023 г.	Изменение 2023/2022	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2022 г.	Пчелни семейства, от които е добиван мед през 2023 г.	Изменение 2023/2022
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
България	823 250	816 673	-0.8%	672 163	659 002	-2.0%
Северна и Югоизточна България	690 069	680 126	-1.4%	568 968	553 888	-2.7%
Северозападен	136 483	124 633	-8.7%	117 564	105 682	-10.1%
Северен централен	188 121	186 672	-0.8%	158 559	157 354	-0.8%
Североизточен	189 906	194 658	2.5%	156 749	152 235	-2.9%
Югоизточен	175 559	174 163	-0.8%	136 096	138 617	1.9%
Югозападна и Южна централна България	133 181	136 547	2.5%	103 195	105 114	1.9%
Югозападен	41 600	39 990	-3.9%	35 251	32 929	-6.6%
Южен централен	91 581	96 557	5.4%	67 944	72 185	6.2%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Графика 1. Отглеждани пчелни семейства (брой)

Графика 2. Производство на пчелен мед в България

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 4

Брой пчелни семейства в стопанство	Разпределение на стопанствата според броя на отглежданите пчелни семейства								
	Стопанства към 1 ^{-ви} октомври			Пчелни семейства към 1 ^{-ви} октомври			Среден брой пчелни семейства		
	2022 г.	2023 г.	Изменение 2023/2022	2022 г.	2023 г.	Изменение 2023/2022	2022 г.	2023 г.	Изменение 2023/2022
	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)	(брой)	(брой)	(%)
от 1 до 9	1 238	949	-23.3%	5 882	4 108	-30.2%	4.8	4.3	-10.4%
от 10 до 49	3 455	3 136	-9.2%	79 340	73 792	-7.0%	23.0	23.5	2.2%
от 50 до 149	3 383	3 112	-8.0%	298 194	277 730	-6.9%	88.1	89.2	1.2%
150 и повече	2 148	2 236	4.1%	439 834	461 043	4.8%	204.8	206.2	0.7%
Общо	10 224	9 433	-7.7%	823 250	816 673	-0.8%	80.5	86.6	7.5%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

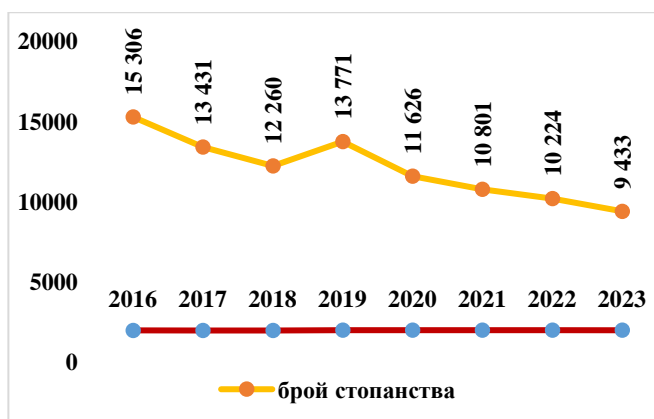
Таблица 5

Реализация на пчелен мед и средни продажни цени					
Вид реализация	Количество реализиран пчелен мед през 2022 г.	Средна цена* през 2022 г.	Количество реализиран пчелен мед през 2023 г.	Средна цена* през 2023 г.	Изменение на средната цена 2023/2022
	(тона)	(лв./кг)	(тона)	(лв./кг)	(%)
Директни продажби на краен потребител	2 127	8.90	2 392	8.96	0.7%
Директни продажби на търговците на дребно	461	8.27	483	7.44	-10.0%
Продажби на преработвателни предприятия	4 441	5.85	4 870	4.69	-19.8%
Продажби за промишлеността	510	5.91	870	4.36	-26.2%
Общо продажби	7 539	6.86	8 615	6.00	-12.5%
За собствена консумация и подхранване на пчели	1 437	-	1 431	-	-

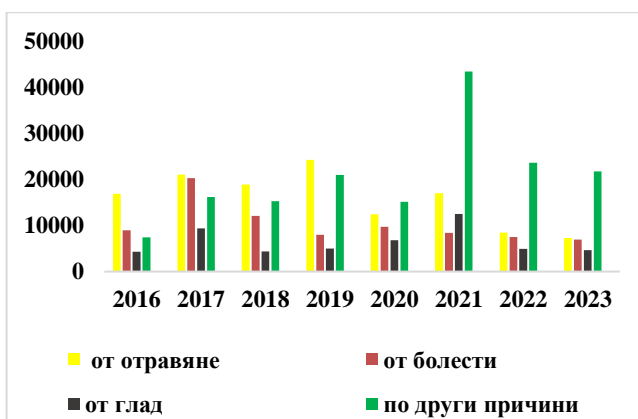
* Цените са без ДДС.

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети – "Пчеларството в България"

Графика 3. Стопанства с пчелни семейства

Графика 4. Унищожени пчелни семейства (брой)

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 6

Профилактични мероприятия и подхранване на пчелните семейства през 2022 г. и 2023 г.						
Мероприятия	2022 г.		2023 г.		Изменение 2023/2022	
	Пчелни семейства (брой)	Среден разход за 1 пчелно семейство (лв.)	Пчелни семейства (брой)	Среден разход за 1 пчелно семейство (лв.)	Пчелни семейства (%)	Среден разход за 1 пчелно семейство (%)
Третиране срещу вароатоза	810 439	6.61	804 160	6.54	-0.8%	-1.1%
Есенно подхранване	539 411	8.80	543 072	9.70	0.7%	10.2%
Зимно подхранване	493 350	8.57	494 963	9.46	0.3%	10.4%
Пролетно подхранване	581 579	9.24	566 773	9.91	-2.5%	7.3%
Други разходи	686 204	16.07	679 009	17.60	-1.0%	9.5%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

Таблица 7

Съхранение на пчелния мед и стойност на съхранението му (вкл. транспортни и складови разходи)					
Вид на съдовете за съхранение	Стойност за съхранение			Относителен дял на стопанствата, които използват съдове за съхранение по видове	
	2022 г.	2023 г.	Изменение 2023/2022	2022 г.	2023 г.
	(лв./кг)	(лв./кг)	(%)	(%)	(%)
В тенекии	0.47	0.49	4.26%	75.95%	76.79%
Съгледени буркани	0.83	0.91	9.64%	44.72%	48.69%
В пластмасови опаковки	0.74	0.87	17.57%	2.95%	3.47%
Други опаковки	0.56	0.93	66.07%	0.71%	1.23%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети „Пчеларството в България“

Таблица 8

Подвижно пчеларство				
Характеристики	(Ед.мярка)	2022 г.	2023 г.	Изменение 2023/2022 (%)
Пчелни семейства, включени в подвижно пчеларство	(брой)	26 182	21 407	-18.2%
Стопанства, практикували подвижно пчеларство	(брой)	236	265	12.3%
Стойност на транспортните разходи и ветеринарните свидетелства	(лева/пчелно семейство)	14.44	14.18	-6.9%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Пчеларството в България"

През 2023 година 29 стопанства с 5 298 пчелни семейства са посочили, че имат 36 споразумения (писмени или устни) със земеделски стопани за опрашване на култури.

Методологични бележки

Целта на анкетата е да се определи броят на пчелните семейства към 1^{ви} октомври 2023 г., добитият пчелен мед през календарната 2023 г., реализацията и средни цени (без ДДС) на реализирания пчелен мед, основните разходи по производството и съхранението на пчелен мед, както и да се събере информация за броя на унищожените пчелни семейства през 2023 година и причините за унищожаването им. Резултатите от изследването се използват за изготвяне на анализи и програми за сектора, както и за вземане на управленски решения при провеждане на аграрната политика в пчеларството. Нормативният документ в страната, на който се основава провеждането на статистическото изследване, е Националната статистическа програма за 2023 г. Резултатите от проведеното изследване са в съответствие с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1475 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценката на стратегическите планове по ОСП и представянето на информация за мониторинга и оценката. Използваните определения и дефиниции в анкетата са аналогични на посочените в цитираните регламенти.

Изследвани статистически показатели:

1. Стопанства, отглеждани пчелни семейства, добив и реализация на пчелен мед – брой стопанства с пчелни семейства; брой пчелни семейства; добит пчелен мед – тонове; среден добив на мед – кг от 1 пчелно семейство; реализиран мед – тонове; цени на реализирания мед – лева за килограм.
2. Реализация на пчелен мед – директни продажби на краен потребител, продажби на търговците на дребно, за преработвателни предприятия, за промишлеността, собствена консумация от домакинството на стопанина.
3. Показатели за провеждане на профилактика, производствени и други разходи по отглеждане на пчелните семейства – стойност на профилактичните третирувания срещу вароатоза, разходи за подхранване на пчелите, брой на унищожените пчелни семейства, подвижно пчеларство и съхранение на пчелния мед.

Въпросникът за провеждане на анкетата се състои от 22 въпроса и обхваща административна информация за стопанството, юридически статут, регистрационен номер на пчелина съгласно Наредба № 10 от 1 април 2015 г. за условията за регистрация и реда за идентификация на пчелните семейства, брой пчелни семейства, количество и реализация на произведения пчелен мед, производствени разходи и разходи, свързани със съхранението на пчелния мед.

Обхват, модел и обем на извадката – извадката (стратифицирана и случайна) е изготвена, като е използван списък на стопанствата с пчелни семейства от проведеното преброяване на земеделските стопанства в България през 2020 година и новосъздадените след 2021 година стопанства, информация за които е получена от регистъра на земеделските стопани по Наредба № 3/1999. Анкетирани са 3 228 стопанства с пчелни семейства. Организацията и контролът на анкетата се извършва от отдел "Агростатистика" при Министерството на земеделието и храните.

Конфиденциалност – националните правила за определяне на конфиденциалността са дефинирани в Закона за статистиката. Съгласно чл. 25 не могат да се разгласяват или предоставят индивидуални статистически данни, както и статистическа информация, която обобщава данните за по-малко от три статистически единици или за съвкупност, в която относителният дял на стойността на изучаван параметър на една единица е над 85 на сто от общата стойност на този параметър за всички единици от съвкупността.

Достъпност и прозрачност – данните за броя на пчелните семейства, унищожените пчелни семейства през годината, за количеството на добития пчелен мед и реализацията на меда са достъпни за потребителите на сайта на МЗХ:

<http://www.mzh.government.bg/bg/statistika-i-analizi/izsledvane-zhivotnovdstvo/danni/>,

съобразно установения срок в Националната статистическа програма и в Календара за разпространение на резултатите от статистическите изследвания, провеждани от МЗХ.

Разпределение на административните области по статистически райони (NUTS 2) – Северозападен: Видин, Враца, Монтана, Ловеч, Плевен; **Северен централен:** Велико Търново, Габрово, Разград, Русе, Силистра; **Североизточен:** Варна, Добрич, Търговище, Шумен; **Югоизточен:** Бургас, Сливен, Ямбол, Стара Загора; **Югозападен:** Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град, София област; **Южен централен:** Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян, Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 22 февруари 2024 г.

Композиция и печат: Министерство на земеделието и храните, отдел "Агростатистика"

За контакт: МЗХ, отдел "Агростатистика"

E-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на Министерство на земеделието и храните:

<http://www.mzh.government.bg>